

Aşlı Büyükokutan Töret

Doçent Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü/Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı, Eskişehir/Türkiye
Associate Professor, Eskişehir Osmangazi University/Faculty of Humanities and Social Sciences/Turkish Language and Literature Department/Turkish Folk Literature Department, Eskişehir/Türkiye

eposta: abuyukokutan@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8732-6043> - RorID: <https://ror.org/01dzjez04>

Zülal Söğüt

Uzman, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir/Türkiye
MA, Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir/Türkiye

eposta: zulalya1@windowslive.com

<https://orcid.org/0000-0001-5998-6909> - RorID: <https://ror.org/01dzjez04>

Atıf/Citation: Büyükokutan Töret, A.-Söğüt, Z. 2023. Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 11 (37), 388-407.

<https://doi.org/10.33692/avrasyad.1402095>

Makale Bilgisi / Article Information

Yayın Türü / Publication Type:	Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi /Received:	13.09.2023
Kabul Tarihi/Accepted:	12.11.2023
Yayın Tarihi/Published:	20.12.2023

ÇOBANLIĞIN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜ: YOUTUBER ÇOBAN ORHUN TOPKAYA

Öz

Türk kültüründe geleneksel bir meslek olan çobanlık, son yıllarda mesleğin icra edilmemesi nedeniyle yok olup gitme tehlikesi altındadır. Kentleşme, modernleşme ve endüstrileşme süreci bunda etkilidir. Söz konusu geleneksel mesleğin devamlılığı adına, çobanlık kültürünün dijital ortamlarda yeniden canlandırılmaya çalışılması anlamlıdır. Başta YouTube olmak üzere çeşitli çevrim içi platformlar, çobanlık mesleğine dair kültürün kayıt altına alınması ve yeni nesle tanıtılması açısından dikkat çekicidir. Eskişehirli çoban Orhun Topkaya'nın, kendi gündelik hayatını ve çobanlıkla ilgili deneyimlerini paylaştığı YouTube kanalı bulunmaktadır. Yazıda, Orhun Topkaya'nın YouTube kanalı ve bu kanalda çobanlık mesleğinin ve kültürünün aktarımı hakkında bilgi verilmiştir. Orhun Topkaya, kendi ismiyle açmış olduğu YouTube kanalında video bloglar aracılığıyla çobanlık kültürünü tanıtmaktadır. Özellikle çobanlık mesleğinin icrasında başvurduğu yenilikler ve uyguladığı teknolojiler, çobanlığa dair birtakım olumsuz ön yargıları kırabilecek niteliktedir. Bunun yanında, Orhun Topkaya'nın teknolojik yeniliklerin çobanlık mesleğine de uygulanabileceği göstermesi, mesleğin koşullarında iyileştirmelerin mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda; Orhun

Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya

Topkaya'nın, YouTube kanalında bir taraftan çobanlığa dair geleneksel yaşam tarzının önemini vurgularken diğer taraftan teknolojinin sunduğu imkânlarla daha fazla insanın bu kültüre erişimini sağladığı görülmüştür. Bu durum, çobanlık mesleğinin gelecek nesillere sevdirmesi noktasında işlevseldir. Ayrıca Topkaya'nın mesleğin icrasını YouTube ortamına taşımakla gerçekleştirdiği değişim, çobanlığın geçirdiği dijital dönüşümü göstermesi bakımından da önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir, Orhun Topkaya, Çobanlık, Meslek folkloru, YouTube, Dijital Dönüşüm.

DIGITAL TRANSFORMATION OF SHEPHERDING: YOUTUBER SHEPHERD ORHUN TOPKAYA

Abstract

Shepherding, a traditional profession in Turkish culture, is at risk of disappearing in recent years due to the decline in its practice. Urbanization, modernization, and industrialization processes play a significant role in this. To ensure the continuity of this traditional profession, it is meaningful to revitalize shepherd culture in digital environments. Various online platforms, especially YouTube, stand out for recording and introducing the culture of shepherding to the new generation. Orhun Topkaya, a shepherd from Eskişehir, has a YouTube channel where he shares his daily life and experiences related to shepherding. In the article, information is provided about Orhun Topkaya's YouTube channel and the transmission of the shepherd profession and culture through this channel. Orhun Topkaya introduces shepherd culture through video blogs on his YouTube channel opened under his own name. The innovations and technologies he employs in the practice of shepherding, especially those that can break certain negative stereotypes about the profession, are noteworthy. In addition, Orhun Topkaya's demonstration of the applicability of technological innovations to the shepherd profession indicates that improvements in the conditions of the profession are possible. As a result of the examinations, it has been observed that, on one hand, Orhun Topkaya emphasizes the importance of the traditional lifestyle associated with shepherding on his YouTube channel, and on the other hand, he facilitates access to this culture for more people through the opportunities offered by technology. This situation is functional in terms of endearing the shepherd profession to future generations. Additionally, the transformation that Topkaya brings to the practice of the profession on YouTube is important in demonstrating the digital transformation that shepherding has undergone.

Keywords: Eskişehir, Orhun Topkaya, Shepherding, Professional Folklore, YouTube, Digital Transformation.

Giriş

Geçmişten günümüze çobanlığın, Türkler arasında önemli olduğu bilinmektedir. Türklerin, en eski dönemlerinde besin elde etme faaliyetleri; çoğunlukla toplayıcılık, avcılık ve hayvancılık etrafında şekillenmiştir. Geniş Asya bozkırlarında uzun yıllar göçebe bir kültürle yaşamını sürdüren Türkler, yerleşik hayata geçtikten sonra yine hayvancılığı devam ettirmiş ve toplumsal hareketlerinde tarımın yanı sıra hayvan yetiştiriciliğine de uygun davranmaya özen göstermişlerdir. Hayvanları ehlileştirmenin, yaşamın devamlılığı anlamına geldiği yaşam şartlarında çobanlık, Türk toplumunun uzun yıllar devam ettirdiği önemli meslekler arasında olmuştur.

Çobanlık, Türklerde temel gelir kaynağı olmanın yanında toplumun sosyal yapısında da etkili olmuş ve Türk kültüründe kuşaktan kuşağa aktarılan geleneksel bir yaşam tarzı meydana getirmiştir. Söz konusu mesleğe, Türkler tarafından önem verilmiş ve çobanlar, hayvanlar ile insanlar arasındaki arabulucular olarak görülmüştür (Bayat 2011: 165). Türk mitolojisine bakıldığında, çobanların kimi zaman takva sahibi olarak aksettirilmesi ve Tanrı'nın elçisi, padişah ve han gibi rollerde görülmesi, kültür içerisinde bu mesleğe verilen önemi göstermektedir (Ergun 2011: 339). Türk insanının tezahüründe çoban tiplmesi güvenilir, sabırlı, azimli ve kanaatkâr kişileri simgelemektedir (Kalafat 2011: 193).

Çobanlık, Türkler arasında yüzyıllar boyunca devam ettirilen bir meslek olsa da toplumsal değişimlerin ve özellikle günümüz teknolojilerinin etkisiyle giderek tercih edilmemeye başlamıştır. Modern tarım yöntemleri ve kentleşme süreci, geleneksel çobanlık kültürünü tehdit etmektedir. Zirai makineler ve otomatik sistemler, insan gücünün yerini almakta, bu da çoban sayısının giderek azalmasına neden olmaktadır. Bunun yanında kente yapılan yoğun göçlerle birlikte kırsal kesimde genç kuşakların yoğunluğunun azalması, çobanlık mesleğinin genel olarak X kuşağı¹ üzerinden devam ettirilmesinde etkili bir faktördür. Bu durum, söz konusu mesleğin yeni kuşaklar arasında tercih edilmemesine sebep olmakta ve mesleki devamlılığı olumsuz yönde etkilemektedir.

Günümüzde çobanlık kültürünün giderek zayıflaması karşısında, son yıllarda çobanlıkla uğraşan insanların dijital kültürde varlık göstermeleri, mesleğe dair kültürün belirli bir ölçüde yeniden canlanması adına umut vericidir. Çeşitli çobanların günlük yaşamlarını video kaydına alarak hazırladıkları video bloglar (dijital video güncesi), mesleğe duyulan ilgi ve alanın artmasına yardımcı olmaktadır. Böylelikle yalnızca Türk kültürüne dair unsurların devamlılığı sağlanmış olmayacak, aynı zamanda Türkiye'nin önemli ekonomik faaliyetleri arasında yer alan hayvancılık sektörü de desteklenmiş olacaktır. Bu bağlamda,

1 X kuşağı veya X jenerasyonu, 1965 ve 1980 seneleri arasında doğan insanları kapsayan temel bir demografik sınıflandırmadır.

YouTube2 isimli dijital platformun, kendi bünyesinde oluşturulan video bloglar aracılığıyla çobanlığa dair kültürel öğelerin önemli bir aktarım aracı hâline geldiği görülmektedir.

1. Kültürel Aktarım Aracı Olarak Youtube

Yeni dönem dijital teknolojileri, toplumsal yaşamda büyük dönüşümlere neden olmaktadır. Özellikle internet ve mobil teknolojilerin yaygınlaşması, bireylerin günlük yaşam pratiklerini de etkilemekte; insanlar, gündelik aktivitelerinin birçoğunu zaman ve mekândan bağımsız olan dijital platformlarda sürdürmektedir.

Gelenekselleşmiş inanış ve uygulamalar, internet ve mobil teknolojiler aracılığıyla kültürel değişim sürecine girmektedir (Özdemir 2019: 126). Kültürel değişim; bir kültürün davranış kalıplarında ya da içeriğinde, iç ya da dış etmenler sonucunda meydana gelen dönüşüm sürecini ifade etmektedir (Örnek 1995: 44). İnternet ve akabinde oluşan dijital kültür de insanların gün içerisinde iletişime geçmek, paylaşmak ve toplumla etkileşimde bulunmak amacıyla başvurduğu iletişim kanallarında geniş çaplı bir dönüşüme kaynaklık etmektedir. Bu noktada, günümüz dijital platformlarından YouTube'nin önemli bir kültürel aktarım aracı hâline geldiği görülmektedir (Ergen 2018: 145).

YouTube, tüm kullanıcılarına kendi kanalını açma ve oluşturdukları içerikleri yayınlama fırsatı vermektedir. Bu özellik sayesinde aktif ve etkileşimci bir yapıya kavuşan kullanıcılar, YouTube'de kurumsal ve bireysel alanda birçok içeriği oluşturabilir hâle gelmiştir (Van Dijck 2016: 161). Kullanıcılarına platformda üretici olmak hakkı tanıyan platform, profesyonel bir meslek dalı olan "YouTuberlık" kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

YouTuberlar, kendilerine ait bir YouTube kanalı bulunan, düzenli olarak bu kanala video yükleyen, belirli bir takipçi ve izlenme sayısına sahip olan kişilerdir (Çiçek 2016: 165). Bu sayede kullanıcılar; günlük yaşamlarını, hobilerini, seyahatlerini, yemek tariflerini, moda stillerini ve daha fazlasını video bloglarına çekerek platformda paylaşma ve bu eylemden gelir elde etme imkânı bulmaktadır. Yoğun talep sonucunda Türkiye İş Kurumu, YouTuberlığı tanımlı bir meslek olarak kabul etmiş ve 2017 yılında Google ile iş birliği yaparak YouTuberlık eğitimlerine başlamıştır (İlhan ve Aydoğdu: 146).

YouTuberlık mesleği ile birlikte yaşamın her anı bu sitede sergilenebilir hâle gelmiştir ki bu durum YouTube'ye sınırsız bir aktarım gücü sağlamaktadır (Arık 2013: 105). Günlük yaşamın YouTube aracılığıyla video bloglarda aktarılmasının birkaç önemli yönü bulunmaktadır. İlk olarak, bu tür içerikler, insanların günlük yaşam deneyimlerini

2 Youtube, Paypal şirketinin çalışanları Steve Chen ve Chad Hurley tarafından 2005 yılında kurulmuştur (Ying 2007: 18). Kuruluşundan bir yıl sonra Google tarafından satın alınarak geliştirilen site, Web 2.0 teknolojisi temelinde yayın yapan bir video paylaşım platformudur (Zinderen 2018: 421). YouTube, insanların video içerikleri oluşturup paylaşabilecekleri, izleyicilerle etkileşimde bulunabilecekleri ve günlük yaşamlarını dijital ortamda aktarabilecekleri dijital bir platformdur (İlhan ve Aydoğdu 2018: 143).

buluşturarak ortak noktaları ve benzer ilgi alanlarını paylaşmalarını sağlamaktadır (Kesici 2022: 123). İzleyiciler, video bloglardaki kişilerin yaşadığı deneyimlere ortak olur, hayatlarında yeni perspektifler edinir ve farklı kültürlerle tanışma imkânı bulurlar. Bu durum, insanların dijital ortamda birbirleriyle bağlantı kurmalarını ve ortak ilgi alanları etrafında toplanmalarını sağlamaktadır. Ayrıca YouTube’de, video blog çekimlerinin ulusal düzeyde popülerlik kazanmasıyla birlikte kullanıcıların ve içeriklerinin birer popüler kültür ürünü hâline geldiği de görülmektedir. İnsanlar, izledikleri video blogların içeriklerinden ve videoyu yükleyen kişilerden etkilenecek gündelik hayat pratiklerinde ve davranışlarında değişikliğe gitmektedir (Arık 2013: 110). Bunun yanında, yaşama dair etkinliklerin dijital platformlarda aktarılması, diğer insanların bilgi ve becerilerini paylaşmalarını da teşvik etmektedir (Irak ve Yazıcıoğlu 2012: 14-15). Yalnızca YouTuberlar değil, izleyiciler de kendi alanlarında uzman oldukları konuları veya hobilerini yorumlar aracılığıyla aktarabilmektedir. Bu şekilde, karşılıklı bir öğrenme durumu meydana gelmekte ve platform kullanıcılarının kültürlenmesi sağlanmaktadır. Tüm bu özellikler; YouTube platformunun, kullanıcıları dâhilinde toplumun çeşitli yönlerden değişmesine ve gelişmesine vesile olduğunu göstermektedir.

YouTube Türkiye platformunda, özellikle son on yıl içerisinde, çeşitli çobanların gündelik yaşamlarını ve mesleki deneyimlerini video bloglar aracılığıyla yayınladığı görülmektedir (Tablo-1). Günümüzde YouTube kanalları üzerinden bu konuda dijital medya akışının oluşması; çoban yaşamının dijital ortamda da var olmasını sağlayarak mesleğe dair kültürün, gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol kazandığını göstermektedir.

Tablo 1: Çobanlık Üzerinden İçerik Üreten YouTube Kanalları³

Kanal İsmi	Kanal Açma Tarihi	Abone Sayısı	Görüntülenme Sayısı
Ünal Çoban (URL-10)	15 Mart 2012	8,38 bin	2 milyon
Şehirdeki Çoban (URL-15)	13 Nisan 2012	25,6 bin	12 milyon
Osman Tanju Güneri (URL-14)	2 Şubat 2015	93,3 bin	19 milyon
Mert Yılmaz (URL-11)	16 Şubat 2016	196 bin	84 milyon
Murat Cüce (URL-19)	12 Eylül 2017	1,24 bin	57 bin
Orhun Topkaya (URL-1)	29 Haziran 2018	580 bin	273 milyon
Çobanın Doğadaki Sesi - Baki .K (URL-17)	28 Mar 2019	25,9 bin	27 milyon
Çobanın Kamerası (URL-18)	5 Mart 2020	93,5 bin	46 milyon

³ Çobanlık üzerine açılan YouTube kanallarının listelenmesinde, söz konusu dijital platformun “Aktif YouTuberlik” altında listelediği kurallar gözetilmiştir (URL-22). Listede yer alan YouTube kanalları, “Çoban” ve “Çobanlık” etiketleri içerik hazırlamakta olup bin abone ve üç bin izlenme barajını geçmiş aktif kanallardır.

Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya

Maceracı Çoban (URL-9)	25 Mart 2020	4,3 bin	694 bin
Mühendis Çoban (URL-13)	26 Mart 2020	2,65 bin	133 bin
Çoban Sesi (URL-16)	21 Nisan 2020	16,4 bin	4 milyon
O Bir Efsane Çoban Ahmet Çiçek 16 (URL-20)	15 Ocak 2022	1,34 bin	617 bin
Araz Çoban TV (URL-12)	13 Eylül 2022	1,36 bin	19 milyon
Kazim Gucuko (URL-21)	25 Şubat 2023	1,83 bin	702 bin

Söz konusu çalışmada; yukarıda listelenen on dört YouTuber çoban arasından, en yüksek abone ve izlenme sayılarına ulaşan Orhun Topkaya'nın meydana getirdiği video blog içerikleri ve bu içerikler üzerinden çobanlık mesleğinin dijital aktarımda geçirdiği süreç incelenecektir. Buradan hareketle, söz konusu mesleğe dair YouTube platformunda "Orhun Topkaya" YouTube kanalı üzerinden inşa edilen dijital kimlik ve YouTuber çoban Orhun Topkaya'nın bu aktarım sürecinde mesleğinde yaşadığı değişimler irdelenecektir. Bu sebeple, çalışmanın bundan sonraki bölümünde, Orhun Topkaya ve kendi ismiyle kurduğu YouTube kanalının ayrıntılı bir tanıtımı yapılacaktır.

2. YouTuber Çoban: Orhun Topkaya

393

YouTuber Orhun Topkaya (KK-1), ailesinin üç nesildir devam ettirdiği tarım ve hayvancılık ile geçimini sağlayan bir çobandır (Fotoğraf 1). 1993 yılında Eskişehir ili, Seyitgazi ilçesinde bulunan Çukurca Mahallesi'nde dünyaya gelen Orhun Topkaya, mahallesinin uzun yıllar önce Bulgaristan'ın Şumnu kentinden Türkiye'ye göçen Muhacir Türklerden oluştuğunu ifade etmektedir. Lise döneminde köyünden ayrılarak Eskişehir merkezine yerleşen ve eğitim hayatını burada tamamlayan Topkaya, kazanmış olduğu üniversite eğitimini anne ve babasının sağlık durumları sebebiyle yarıda bırakarak tekrar mahallesine dönmüş ve üç nesildir devam ettirildiğini belirttiği aile mesleğini yeniden icra etmeye başlamıştır.

Fotoğraf 1: Orhun Topkaya

Kaynak: Orhun Topkaya Arşivi

Doğduğu günden itibaren hayvanlarla iç içe bir yaşam sürdürdüğünü aktaran Topkaya, YouTube platformuyla ilk etkileşiminin; 2018 yılında eşi Sevara Topkaya'nın desteği ile koyun yünlerini satarak satın aldığı telefon sayesinde başladığını belirtmiştir. Bu tarihten itibaren telefon kamerası ile yaşamına ve mesleğine dair çeşitli çekimler yapan çoban, izlediği videolarından esinlenerek bir YouTube kanalı açmış ve yaptığı çekimlerini platform üzerinden yayınlamaya başlamıştır.

Orhun Topkaya'nın, Haziran 2018'de insan (people) kategorisinde kendi ismiyle açtığı ve doğrulanmış (onaylı) YouTube kanalı, Eylül 2023 itibariyle bin yetmiş video içermektedir. Kanal, yıllık kırk dört milyonun üzerinde görüntülenme ve beş yüz seksen binden fazla abone ile toplamda yaklaşık iki yüz yetmiş üç milyon izlenme istatistiğine sahiptir (URL-1). Kanalın en popüler içeriği olan "Bu Kız Her İşin Üstesinden Gelebiliyor Örnek Bir Hayat Hikâyesi" isimli video blogu toplam iki buçuk milyondan fazla izlenmeye sahiptir (Video-1).

Topkaya, YouTube kanalını 2018 yılında kursa da sürekli yayın hayatına 2019 yılında başlamıştır. Bu tarihten önce çektiği videolarının daha amatör ve düzensiz olduğunu ifade eden YouTuber, zamanla bir alışkanlık hâline getirdiği video bloglarını, Nisan 2019 tarihinden itibaren haftanın çeşitli günlerinde yaklaşık on dakikalık içerikler şeklinde YouTube platformuna aktarmaya başlamıştır. Video Blog niteliğindeki ilk içeriğini ise 24 Nisan 2019'da "Kangallar nasıl beslenir? Çoban köpeklerine yal karıyorum..." adıyla yayınlamıştır (URL-2). Kanalını açtığı ilk günden bugüne, yayın hayatında büyük değişikliklerin yaşandığı YouTuber, Eylül 2023 itibariyle yaklaşık elli dakikaya çıkarttığı video bloglarını haftanın dört günü YouTube platformuna aktararak izleyicilerine sunmaktadır. Orhun Topkaya'nın ilk (Video-2) ve son (Video-3) videolarına ilişkin istatistiki veriler şu şekildedir:

Tablo 2: Orhun Topkaya YouTube Kanalının İlk Videosuna İlişkin İstatistiki Veriler

Başlık:	"Kültür mantarı böyle yetişir. Allah'ın bereketi."
URL:	https://youtu.be/xUYTwcUKEUY
Video Süresi:	01:09
Yüklenme Tarihi:	14 Ağustos 2018
Görüntülenme Sayısı:	43.035
Beğenilme Sayısı:	1,5 bin+
Yorum Sayısı:	55
İçeriğe Oluşturulan Tanıtım Yazısı:	(Bulunmuyor)

*Tablo 3: Orhun Topkaya YouTube Kanalının Son Videosuna İlişkin İstatistiki Veriler
(24 Eylül 2023 itibariyle)*

Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya

Başlık:	“Bir Gecede Her Şey Bitti ~ Ayaz Yaktı ~ Tezek Yakıyoruz ~ Turşu Yapımı ~ Kabak”
URL:	https://youtu.be/X6SgdrEHjsE
Video Süresi:	49:13
Yüklenme Tarihi:	23 Eylül 2023
Görüntülenme Sayısı:	161.076
Beğenilme Sayısı:	8,5 bin+
Yorum Sayısı:	386
İçeriğe Oluşturulan Tanıtım Yazısı:	“Köy hayatında eğlenceli, bilgilendirici yemek ve bir çok hoş video çekiyorum teşekkürler. KANALIMA ABONE OMAI UNUTMAYIN.”

Türkiye’de çoban yaşamı ve köy hayatıyla ilgili en fazla aboneye sahip YouTube kanallarından biri olan “Orhun Topkaya” YouTube kanalına ilişkin Socialblade⁴ verilerine göre kanalda günlük, haftalık ve aylık rutin pozitif abone ve izleyici sayılarının sürekli olarak artışta olduğu gözlenmektedir (URL-4). Ayrıca Network Türkiye’nin Eskişehir’de üçüncüsünü düzenlediği “Eskişehir Başarı Ödülleri” gecesinde Orhun Topkaya, 2023 yılının “Sosyal Medya Fenomeni” kategorisinde ödül almaya hak kazanmıştır (Fotoğraf 2). Bu verilerden hareketle, söz konusu kanalın tanınırlığının ve içeriklerinin medyatik etkisinin giderek artış gösterdiği söylenebilir.

Fotoğraf 2: “Eskişehir Başarı Ödülleri” Ödül Töreni

Kaynak: Orhun Topkaya Arşivi

4 Social Blade, başta YouTube olmak üzere Twitch, Facebook, Instagram ve TikTok gibi sosyal medya hesaplarıyla ilgili istatistikleri ve analizleri paylaşan bir web sitesidir (URL-8).

Aktif içerik üretiminin gerçekleştiği üç yıllık periyot içerisinde Orhun Topkaya YouTube kanalı, profesyonelleşme eğilimi göstermektedir. İlk dönemde oluşturulan video blogları ile son dönemler arasında gerek teknik gerekse içerik anlamında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Orhun Topkaya, bu değişimin yalnızca kamera önünde değil kamera arkasında da gerçekleştiğini ifade etmektedir. Çekim kamerasından mesleki takımlarına kadar her unsur, kanalıyla birlikte büyümüş ve gelişmiştir.

Orhun Topkaya'nın videolarını hazırlamak için harcadığı süre, günlere göre farklılık göstermekle birlikte yaklaşık dört saati bulmaktadır. Topkaya'nın videolarını hazırlama-yorumlama süreci genel olarak bir saat sürerken, hazırlanmış videoların internet ortamına yüklenme süresi yaklaşık üç saati bulmaktadır. Bu uzunluğun temel sebebi ise Çukurca Mahallesi'nde internet bağlantısının yapısındaki verimsizliktir. Videolarını kendi evinde düzenleyen Topkaya, YouTuberlık sürecinin ilk yıllarında, kanalına video yükleyebilmek için yüksek bir tepeye kamp kurarak yaklaşık altı saat beklediğini aktarmıştır.

Video kanalının içeriği ve yapısı çözümlendiğinde, video blogların konularının genellikle tarım, hayvancılık, aile hayatı ve gündelik yaşam kültürü üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. YouTube'de içerik üretmeye başladığı ilk yıllarda video bloglarının geneli, tarım ve hayvancılıkta tercih edilen çeşitli uygulamalar üzerine olan Orhun Topkaya, zamanla yaşamının çoğunu YouTube ortamına aktarmış ve içeriklerinde yaşamakta olduğu Çukurca Mahallesi'nin geleneklerine, aile yaşamına ve kırsal kesime dair kültürel yapıyı sunmaya ağırlık vermeye başlamıştır. Kanalın hedef kitle, Orhun Topkaya'nın ifadesiyle, doğaya merakı olan herkeştir. Kanal, her yaş grubundan izleyiciye hitap eden karma bir yapı arz etmektedir.

Merak uyandırıcı başlıkların kullanıldığı video bloglarda zaman zaman tarım ve hayvancılığa dayalı iş birlikleri ve marka reklamı da yapılmaktadır. Bunun yanı sıra çoban Topkaya, mesleki alanında başarılı kişilerle ve başka YouTuberlarla da iletişime geçerek kanalın da tanıtımını yapmakta ve bu deneyimlerini ekrana taşımaktadır (Video-1, Video-5, Video-11, Video-12, Video-24, Video-25, Video-26, Video-37, Video-38). Bu yönüyle Orhun Topkaya, içerik üretiminde çeşitli destekleyici ortaklıklardan da yararlanarak izleyicilerini hem tarım ve hayvancılık alanında zengin bir network (iletişim ağı) ile buluşturmakta hem de farklı alanlarda kültürlenmelerini sağlamaktadır.

Topkaya'nın video bloglarında, kendi hayatını sunarak izleyicilerini eğlendirmek ve icra ettiği mesleği tanıtmak amacıyla videolarını çektiği görülmektedir. Kendisini YouTuber çoban olarak gören ve meydana getirdiği içeriklerin, geleneksel formdan dijital ortama geçişte bir aracı olduğunun bilincinde olan Topkaya'nın videoları, çobanlık mesleğinin dijital dönüşümünde etkin bir role sahiptir.

3. Çobanlığın Dijital Kimlik ve Aktarımında YouTube Etkisi

Orhun Topkaya'nın kanalında yer alan bin yetmiş videonun tamamının incelenmesi, çalışma sınırlılıkları gereğince mümkün değildir. Bu nedenle, Topkaya'nın bir YouTuber çoban olarak inşa ettiği kanalda, sürekli yayın hayatının başladığı 2019 yılından itibaren, her yıldan on video blog olmak üzere toplamda kırk video blog incelenmiştir. Çalışmaya dâhil edilen videoların listesi, çalışmanın sonunda verilmiştir. Seçilen video bloglar incelenirken izleyici yorumları da değerlendirmeye alınmıştır. Bu sayede, çalışmanın merkezi olan çobanlığın, dijital ortamda nasıl bir karşılık bulduğu sorusunun cevabı daha net bir şekilde ortaya konulacaktır. Bu bağlamda, çalışmada şu sorulara yanıt aranmaktadır: 1. Söz konusu YouTube kanalında Orhun Topkaya tarafından sunulan imaj nasıldır? 2. Orhun Topkaya'nın YouTube platformunda çobanlık mesleğine dair inşa ettiği dijital kimlik ne şekildedir? 3. Topkaya, çobanlık mesleğinin, YouTube platformuna aktarılma sürecinde ne gibi deneyim ve değişimler yaşamıştır? 4. İçerisinde bulunulan dijital ortamın ve kullanılan teknolojilerin, söz konusu mesleğin üzerindeki etkileri nelerdir?

Kimlik; sosyal birey ya da herhangi bir oluşum için cinsiyet, tür, etnisite, sınıf vb. çeşitli kategorilere dayalı nitelikleri öne çıkaran bir tür tanımlanma ve etiketlenmedir (Chandler ve Munday 2018: 236). Kimliklerin günümüz enformasyon çağında dijitalleşme yaşaması, dijital yönelimler sonucunda ortaya çıkan yeni alternatiflerdendir (Tunçtan 2019: 107). Teknolojinin insan yaşamını her yönden etkilemesiyle birlikte insan eylemleri, siber dünyada da etkinlik göstermeye başlamış ve bu sanal ortamlar, dijital kimliklerin inşalarında rol oynamaya başlamıştır. Dijital kimlik; elektronik ortamlarda, çeşitli tutum ve özellikler göstererek kendini sergileme üzerinden var olma eylemidir (Özkan 2013: 387). Bu noktada YouTube'nin, dijital kimlik tasarımı ve sunumlarının oluşumunda etkin rol oynayan bir platform olduğu görülmektedir.

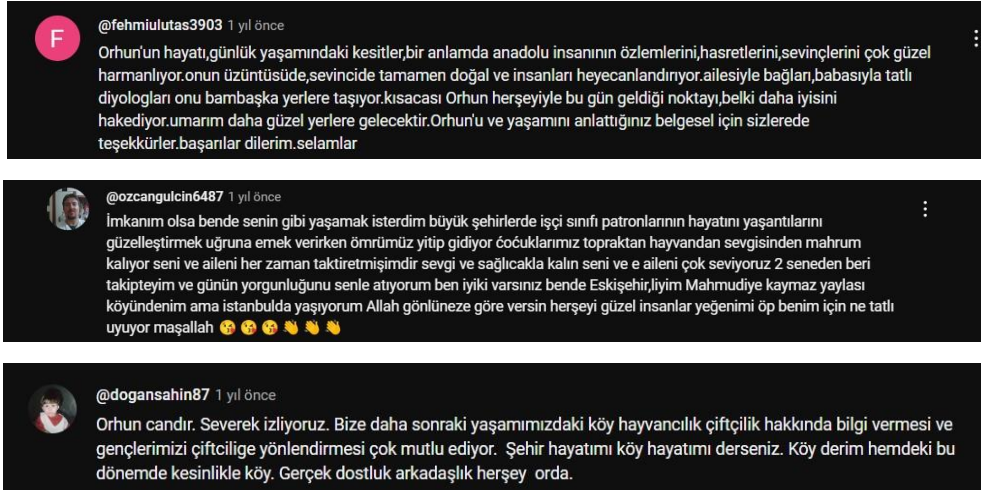
YouTube Türkiye'de en fazla izlenme oranına sahip olan YouTuberların, gündelik yaşamda ekonomik sorunlar başta olmak üzere çeşitli zorluklardan uzak, problemlerle karşılaşmayan, yalnızca eğlence ve tüketmeye dayalı hayata dair bir dijital kimlik meydana getirdiği görülmektedir (Zinderen 2020: 425). YouTube'nin Türkiye'de oluşturulan içerikler üzerinden sahip olduğu bu genel kimlik duruşu, kişilerin YouTuberlara karşı mesafeli durmasına ve bu kişilerin sınıfsal anlamda toplumun genelinden yüksek oldukları düşüncesine kapılmalarına sebep olmaktadır. Türkiye genelinde şöhrete dayalı bir yapı sunan YouTuber kimliği, Orhun Topkaya'nın hissettirdiği "bizden biri olma" imajı sayesinde dönüşüme uğramıştır. Orhun Topkaya'nın ele alınan YouTube kanalı ve içerikleri incelendiğinde kendisinin; pozitif, objektif ve özendirici nitelikler taşıyan bir YouTuber imajına sahip olduğu görülmektedir. Topkaya'nın inşa ettiği bu dijital kimlik, platform izleyicilerinin yorumları ile daha da pekiştirilmektedir (Fotoğraf 3, 4 ve 5). İncelenen kırk videonun tamamında da Orhun Topkaya'nın izleyicileri tarafından yapılan yorumların

olumlu ifadeler içeriyor oluşu, söz konusu YouTuber'ın şahsına ve mesleğine genel olarak pozitif duyguların hissedildiğini göstermektedir (URL-5, URL-6, URL-7). İzleyici yorumları, YouTuber çobanın yaşam tarzına ve gayretine duyulan hayranlık ile doğa ve geleneksel kültüre olan özlemin tatmini noktasında yoğunlaşmaktadır.

*Fotoğraf 3, 4 ve 5: Orhun Topkaya YouTube Kanalından
İzleyici Yorumlarına Dair Örnekler*

Yapılan görüşmede Topkaya, video içeriklerinin bu kadar beğenilmesi ve takdir edilmesinin sebepleri arasında; ürettiği video bloglarına kendi hayatını her yönüyle aktarmasını da dâhil etmektedir. YouTube platformunda izlenim, eleştiri ve deneyimlerini aktaran YouTuberların çoğunun, içeriklerinde objektif olma konusuna dikkat ettiklerine dair herhangi bir fikir birliğinin bulunmadığı görülmektedir (İlhan ve Aydoğdu 2012: 157). Orhun Topkaya bu durumun önüne geçebilmek için gündelik yaşamının büyük çoğunluğunu video ortamına taşımakta ve bunu yaparken de olabildiğince objektif davranmaya çalıştığını ifade etmektedir. Ona göre çobanlık mesleği, yalnızca yaylada çobanlarla dinlenirken ya da doğal ürünler tüketirken değil, doğanın sert koşulları ve mesleğin zor şartları ile de izleyicilerin ortamına sunulmalıdır.

Toplumlarda mesleklere dair algıların, zamana bağlı olarak değişebildiği görülse de bireylerin toplum içerisindeki konumlarında, mesleklerin sosyal bir kimlik olarak kabul edilmeleri sürekli bir yönelimdir (Karayalçın 2019: 47). Orhun Topkaya'nın, bir YouTuber olarak içerik üretmenin yanında çobanlık mesleğinin dijital kimliğine ilişkin temsillerde de değişim yaşanmasına vesile olduğu görülmektedir. Orhun Topkaya'nın video bloglarında aktardığı mesleki yaşam ile Türkiye genelinde çobanlık mesleğine dair teknolojik gelişmelerden geri kalmışlık algısı ve mesleğin ekonomik anlamda tatminsizliğe sebep olacağına dair ön yargı, birbirlerine tamamen zıt bir tablo çizmektedir. Söz konusu YouTube kanalında, çobanlık mesleğine dair oluşan bu pozitif algıda, özellikle Topkaya'nın, mesleğini icrası sırasında Dron (İnsansız Hava Aracı) teknolojisine başvurması etkili olmuştur (Büyükokutan Töret ve Söğüt 2022: 309). Topkaya'nın Dron ile hayvan sürüsüne yön vermesi,

Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya

çevredeki vahşi hayvanları korkutarak geri püskürtmesi, sürüden ayrılarak kaybolan hayvanlarını Dron takibi ile bulması ve Dron yardımı ile tıbbi hayvan ilaçlarını tedarik etmesi, izleyicilerin ilgisini çekmiştir (Video-7, Video-16, Video-17, Video-18, Video-29, Video: 32). Bu durum, platform izleyicilerinin yorumları ile de desteklenmektedir (Fotoğraf 6, 7 ve 8).

Fotoğraf 6, 7 ve 8: Orhun Topkaya YouTube Kanalından
İzleyici Yorumlarına Dair Örnekler

Topkaya'nın YouTube hesabında, konu ile ilgili içeriklerin yoğun bir şekilde izlendiği ve talep edildiği görülmektedir (Tablo-4).

Tablo 4: Orhun Topkaya YouTube Kanalında Dron Teknolojisinin Kullanımına İlişkin
En Çok İzlenen Üç Videonun İstatistiği

Video-1 Başlık:	"Bir Anda Elim Ayağım Kesildi! Dronla Kayıp Koyun Avı"
URL:	https://youtu.be/xvTYuaCtGB4
Yüklenme Tarihi:	19 Şubat 2021
Görüntülenme Sayısı:	381.714
Video-2 Başlık:	"Kurtlara Dron Çözüm Olabilir Mi? Psikopatın Hıyar Keyfi! Mekanı Açtık Yine"
URL:	https://youtu.be/RV-GxYRH2f4
Yüklenme Tarihi:	22 Eylül 2021
Görüntülenme Sayısı:	203.373
Video-3 Başlık:	"Hasta Koyuna Dron ile Acil İlaç Yetiştirdik!!! Taş Kalp Pişirdik ~ Niyazi Tarlada Yakalandı"
URL:	https://youtu.be/1uU2pG2hY6g
Yüklenme Tarihi:	13 Nisan 2023

Görüntülenme Sayısı: 212.497

Bunun yanında çoban Topkaya'nın, gün içerisinde çobanlığa dair yaptığı işlerin eğlenceli bir şekilde sunulması, hayvanlar ve doğa ile iç içe olunan bir ortamın sergilenmesi, izleyicilerin gözünde çobanlığa dair mesleki kimliğin pozitif düzeyde seyretmesini sağlamaktadır. Hayvanlara ve çobanlara meraklı bulunan abonelerin yanında kent ortamından uzaklaşarak kırsalda yaşam sürme özlemi duyan izleyicilerin de bu olumlu artışta etkisi bulunmaktadır. Orhun Topkaya, kanalını açtığı günden bugüne yüzlerce izleyicinin kendisini ziyaret ederek, mesleğin icrasını yerinde görmek istediğini ve birçok gencin, kendisinden mesleğe dair öneriler almak için geldiğini ifade etmiştir (Fotoğraf 9, 10, 11 ve 12).

Fotoğraf 9, 10 ve 11: Orhun Topkaya'nın Kendisini Ziyarete Gelen İzleyicileriyle Anılarından Örnekler

Kaynak: Orhun Topkaya Arşivi

Görüldüğü üzere, YouTube platformu üzerinden Orhun Topkaya'nın oluşturduğu dijital kimlik, kanal izleyicileri arasında genç kesimin de dikkatini çekmeyi başarmış ve mesleğe dair ilgi konusunda teşvik edici bir etki göstermiştir. Bu durum; mesleğe dair kültürün canlanması ve devamlılığı açısından önemlidir. Ayrıca Topkaya, kanalını açtığı yıllarda çobanlık ve köy yaşamına dair kanalların çok az olduğunu fakat kanalının kazandığı ivmeyle birlikte birçok kişinin bu alanlarda YouTube ve diğer çeşitli platformlarda içerik

Çobanlığın Dijital Dönüşümü: Youtuber Çoban Orhun Topkaya

üretmeye başladığını belirtmiştir. Bu sayede, Türkiye genelinde çobanlığa dair ilginin arttığını ve mevcut çobanların, mesleklerinin önemini fark ettiklerini söylemek yerinde olacaktır.

Çalışmada incelenen bir diğer konu; çobanlık mesleğinin dijital ortama aktarımı ve Orhun Topkaya'nın video blogları üzerinden çobanlık mesleğinin geçirdiği dijital deneyimin incelenmesidir. Türk kültürünün uzun yıllar boyunca tercih ettiği göçer yaşam biçimi, köklü bir geleneğe sahiptir ve bu gelenek içerisinde çobanlık, eski meslekler arasında kabul edilmektedir (Kutlu 1992: 59-64). Çobanlar, tarih boyunca sürüleri gütmek, hayvanları korumak ve göçleri düzenlemek gibi çeşitli görevlerle Türk toplumunun temel ihtiyaçlarını karşılamış ve kültürün önemli bir simgesi hâline gelmiştir (Çoban 2015: 235). Türk mitolojisinde, inanış ve uygulamalarında birçok şekilde yer edinen çobanlık mesleğinin, zengin bir mesleki folkloru sahip olduğu görülmektedir. Geleneksel çobanlık mesleği, günümüzde hâlen Türkiye sahasında devam ettirilen; özellikle kırsal kesimlerde ihtiyaç duyulan mesleklerden birisidir. Ancak modernizasyon, kentleşme ve endüstrileşme ile çobanlık mesleğinin yapı itibarıyla gerilediği ve yüzyıllardır devam ettirilen bu köklü geleneğin yaşatılmasında büyük oranda azalmanın yaşandığı görülmektedir.

Sanayinin gelişimi ve beraberinde meydana gelen teknolojik gelişmeler sebebiyle çobanlık mesleğinin bugün eskisi kadar tercih edilmemesi, mesleğin Türk kültürü içerisinde oluşturduğu zengin meslek folklorunun unutulması ihtimalini ortaya koymaktadır. Bu noktada, başta YouTube olmak üzere çeşitli dijital platformlarda çobanlık mesleğinin aktarılması, çobanlık mesleğine dair kültürün kayıt altına alınması bakımından önemlidir. Orhun Topkaya'nın içeriklerini aktardığı YouTube kanalı, bu anlamda bir çeşit dijital arşiv niteliğindedir. Yapılan görüşmelerde Orhun Topkaya'nın aktardığı deneyimler; çobanlık mesleğinin, dijital ortama aktarım esnasında yaşanan deneyimler aracılığıyla çeşitli açılardan dönüşüm geçirdiğini göstermektedir.

Çobanlık mesleği, ilgilenilen hayvanların doğası ve bakımı gereği, insan kalabalığından uzak, sosyal olmayan doğal ortamlarda saatlerce boyunca bulunmayı gerektirmektedir. Bu durum, meslek sahiplerinin doğa ile temasını mümkün kılsa da aktif iletişim ortamlarına ulaşımın büyük oranda engellenmesi sebebiyle sosyal gündemden uzak kalmayı ve yalnızlaşmayı beraberinde getirmektedir. Orhun Topkaya, uzun yıllar boyunca yaptığı çobanlık mesleğinde, özellikle YouTube kanalına içerik çekmeye başladığı dönemden itibaren yalnızlık hissini büyük oranda azaldığını ve bulunduğu ortama karşı farklı duyarlılıklar geliştirdiğini ifade etmektedir. Kendisinin içerisine doğması sebebiyle alışık olduğu doğal ortam, videolarını izleyen kullanıcılar tarafından yabancı ve farklı olarak algılanmaktadır. Bu sebeple doğaya ve yaşama karşı farkındalığının arttığını ifade eden YouTuber, bulunduğu ortamda sosyalleşebilmenin, mesleğinin yapısında büyük farklılıklara ve yeniliklere vesile olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında izleyicilerinin, video bloglarda

yer alan çeşitli çobanlık uygulamaların birçoğunu ilk defa görüyor olması, Topkaya'yı video içeriklerinde eğitici bir yapıya yönlendirmiş ve ait olduğu kültüre dair unsurları daha bilinçli bir şekilde aktarmasına vesile olmuştur. Görüldüğü üzere, Orhun Topkaya'nın dijital platformlara çobanlık mesleğini aktarması; söz konusu meslek üzerinden doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir çobanlık uygulamaları hakkında çift yönlü bir bilinçlenmenin oluşmasına katkı sağlamaktadır (Video-6, Video-8, Video-9, Video-13, Video-14, Video-19, Video-21, Video-22). YouTube platformunun özelliklerinden biri olan izleyici yorumları sayesinde YouTube izleyicileri de Orhun Topkaya ile deneyimlerini ve uzmanlıklarını paylaşabilmektedir. Video bloglarına yapılan yorumlarda, birbirinden farklı inanış ve uygulamalarla karşılaştığını ifade geçen YouTuber çoban, bu sayede izleyici kitlesiyle bilgi alışverişi ve dayanışmaya dayalı bir iletişim ağı oluşturduklarını belirtmiştir.

Son olarak, Orhun Topkaya'nın YouTuberlık deneyimi vesilesiyle mesleğinde yaşadığı teknoloji uyumundan bahsetmek yerine olacaktır. Orhun Topkaya, kurmuş olduğu YouTube kanalında izleyicilerine daha iyi bir görsel deneyim sunmak amacıyla kullandığı Dron teknolojisini, çobanlık icrası esnasında deneyimleyerek bu teknolojiden faydalanmaya başlamış ve cihazı mesleğine uyarlamıştır. Dron kamerası ile izleyicilerine kuş bakışı açılar yakalamak isteyen Topkaya, çekim esnasında hayvan sürüsünün Dronun uçuşundan etkilenecek yön değiştirdiğini gözlemlemiştir (Video-7). Bu tespitten sonra mesleğinin birçok alanında Dron dan yararlanmaya başlayan YouTuber çoban, bu durumun kendi çabalarıyla kazandığı dijital okur-yazarlık vasıtasıyla gerçekleştiğini ifade etmektedir. Görüldüğü üzere, Orhun Topkaya'nın sahip olduğu mesleki tecrübe, onun geçiş yaptığı dijital platformdaki deneyimlerini çobanlıkla birleştirerek yeni teknikler geliştirmesine vesile olmuştur.

Bu noktada üzerinde durulması gereken bir diğer husus, Topkaya'nın videolarında geleneksel köy yaşamına dair yoğun bir şekilde aktarımı yapılan inanış ve uygulamalardır. Topkaya, oluşturduğu video içeriklerinde yalnızca mesleği değil bulunduğu ortama ve günlük yaşamına dair birçok unsuru izleyicileriyle paylaşmaktadır. Yaşamakta olduğu Çukurca Mahallesi'nde kutlanan çeşitli bayramlar, bereket törenleri ve geçiş dönemlerine dair ritüeller video bloglarda aktarılan kültürel unsurlardan bazılarıdır (Video-20, Video-23, Video-31, Video-34, Video-35, Video-36, Video-39, Video-40). Görüldüğü üzere, YouTuber çobanın video blogları; kültürünün dijital ortamlara aktarılmasına ve kayıt altına alınmasına

vesile olmaktadır (Fotoğraf 13, 14 ve 15). YouTube kanalının sahip olduğu yüksek izlenme sayıları, kültürün tanıtılmasına uygun bir ortam sunmaktadır.

Fotoğraf 12, 13 ve 14: Orhun Topkaya YouTube Kanalından İzleyici Yorumlarına Dair Örnekler

 @hakanozer958 2 yıl önce
Geçmişe, yaşadığın yerin tarihine ninen ile röportaj yaparak ışık tutman çok özgün bir çalışma olmuş. Ülkemizde birçok ailede geçmişe yönelik sözlü kültürün canlı tutulması çok zayıf. Bu videoyu bu yüzden önemsiyorum. Reytingini bilemem; ama gerçekten değerli bir çalışma olmuş. Yıllar sonra bu röportajın kıymeti anlaşılır. Eliniz sağlık.

 Bahar 1 yıl önce
Koçun boyunuzun kesildiğini ilk defa gördüm. Kuzuların koyunlardan nasıl ayrıldığını ve bir çok şeyi. Bir kadın olarak çok severek takip ediyorum. İyi yayınlar

 @hasankaray6911 1 yıl önce
Emeğiniz için size çok teşekkür borcuyum sayenizde oğlum netdeki bir çok olumsuz zararlı seylerden korunmasını sağlayacak alternatif videolar sağlıyorsunuz oğlum traktörüne İngilizce değil EMektar adını koyuyor ve farkında olmadan oğlumun deyimiyile Koyuncu Abisinden bir sürü bilgi öğreniyor size canı gönülden teşekkür ediyorum

YouTube; çobanların deneyimlerini paylaşmaları, çobanlık mesleği hakkında bilgi sahibi olmayan insanlarla etkileşimde bulunmaları ve çobanlık kültürünü koruma çabalarına destek olmaları adına verimli bir dijital ortam sunmaktadır.

Sonuç

Türk kültürü içerisinde köklü bir geçmişi olan çobanlık mesleği, son yıllarda kentleşme ve endüstrileşme paralelinde giderek daha az insan tarafından tercih edilmeye başlamıştır. Kültür unsurlarının çeşitli dijital platformlarda sunulması ve yeniden canlandırılmaya çalışılması, çobanlık gibi geleneksel meslekler için devamlılığı ve modernleşmeyi sağlayabilecek bir umut ışığıdır. Bu bağlamda, çobanlık mesleğinin ve kültürünün gelecek nesillere aktarılmasında ve tanıtılmasında Orhun Topkaya'nın, YouTube kanalı üzerinden gerçekleştirdiği dijital dönüşüm dikkat çekicidir.

Orhun Topkaya'nın, YouTube platformunda oluşturduğu video blogları; geleneksel Türk kültürünün, dijital platformlara aktarılmasına ve kayıt altına alınmasına katkı sağlamaktadır. YouTuber'ın, YouTube kanalında sergilediği pozitif, objektif ve özendirici nitelikler taşıyan imajı sayesinde, izleyicilerinin büyük çoğunluğunda çobanlık mesleğine dair olumlu bir izlenim oluşmaktadır. Topkaya'nın tüm gerçekliği ile çobanlık mesleğini dijital platformlara taşıması ve ayrıca mesleğinin icrası sırasında çeşitli teknolojilerden yararlanması, Türkiye genelinde çobanlık mesleğine dair olumsuz bakış açısının değişmesinde de etkili olmaktadır. YouTuber'ın, takipçilerinden aldığı olumlu geri dönütler ve evine yapılan takipçi ziyaretleri bu değişimi destekler niteliktedir.

Orhun Topkaya, YouTube aracılığıyla çobanlık mesleğini, dijital kültürle buluşturduktan sonra söz konusu mesleğin gündelik yapısı içerisinde birtakım değişim ve dönüşümlerin meydana geldiğini fark etmiştir. YouTube kanalı, Topkaya'ya izleyici kitlesi ile etkileşimde bulunma ve bilgi alışverişi yapma fırsatı sunmaktadır. Bu durum; YouTuber

çobanın, mesleğin getirilerinden biri olan sosyal ortamlardan uzak kalma durumunu ortadan kaldırmakta ve platformda üretilen geri dönütler sayesinde mesleki bilinçlenmeyi arttırmaktadır.

Orhun Topkaya, platform üzerinden kurduğu iletişim ağı sayesinde meslek icrası sırasında bir eğitmen görevi üstlenmekte ve çobanlık mesleğine dair incelikleri izleyicilerine aktarmaktadır. Bu durum Topkaya'nın, bir taraftan kendisini yalnızlık hissinden uzaklaştırmasına bir taraftan da içerisinde bulunduğu geleneksel kültüre karşı farkındalık oluşturmasına vesile olmaktadır

Sanal platformlarla temas sonucunda artan dijital okur-yazarlık, Orhun Topkaya'nın çobanlık mesleği içerisinde yeni teknikleri kullanabilmesini mümkün kılmaktadır. Orhun Topkaya, YouTube platformuna içerik üretme amacıyla kullanmayı öğrendiği Dron teknolojisini, deneyimlediği dijitalleşme sürecinden ilham alarak hayvan sürülerini kontrol amacıyla da kullanmaya başlamıştır. Bu durum; çobanlık mesleğinin, dijital aktarım esnasında modernizasyon ve teknolojik gelişmelere uyum sağlama çabasının önemli bir örneğidir.

Dijitalleşmeyle mümkün hâle gelen teknoloji entegrasyonu ve sosyal etkileşim, YouTuber'ın izleyicileri arasında çobanlık mesleğinin geleneksel yapısının dönüşmesine ve yeniden tanımlanmasına vesile olmaktadır. Bunun yanında, Orhun Topkaya'nın kendi ismiyle oluşturduğu YouTube kanalı üzerinden dijital ortama aktardığı çobanlık icrası, hem mesleğin dijital kimliğini iyileştirerek popülerliğini artırmış hem de Türk kültürünün dijital ortama aktarılmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca söz konusu YouTube kanalı, Türk kültürünün tanıtılması ve korunması açısından işlevsel bir arşiv niteliği de taşımaktadır.

Görüldüğü üzere, dijital okur-yazarlık ve teknolojik gelişmelerden haberdar olmak, hemen her alanda yenilenmeyi ve canlanmayı beraberinde getiren iki önemli unsurdur. Bu noktada, İŞKUR ve benzeri kurumlar tarafından verilen çobanlık eğitimleri dâhilinde işlenebilecek dijital yaratım ve ifade eğitimleri, bu geleneksel mesleğin, günümüz teknolojilerini yakalayabilmesi adına önemli bir atılım olacaktır. Türk kültürünün geleneksel mesleklerinde dijital okur-yazarlık eğitimlerinin verilmesi, toplumun genelinde modernleşmeyi sağlamak ve Türk kültürünün hak ettiği canlılığı yaratmak adına önemlidir.

Kaynakça

Yazılı Kaynaklar

- Arık, Emel. 2013. "Sıradan İnsanın Yükselişi: Sosyal Medya Şöhretleri". *İletişim ve Diplomasi* 1(1): 97-112.
- Bayat, Fuzuli. 2011. "Türk Mitolojik Düşüncesinde Çobanlık". *Çoban Kitabı*. Ed. Emine Gürsoy Naskali. İstanbul: Kitabevi Yayınları: 168-185.
- Büyükokutan Töret, Aslı, Zülal Söğüt. 2022. "Çobanlık ve Hayvancılıkta İnsansız Hava Aracı Kullanımı ile Dijital Dönüşüm: Eskişehir Örneği". *Kültür Araştırmaları Dergisi* 15: 300-320.

Editör tarafından eklenecek Makale Adı

- Chandler, Daniel. Rod Munday. 2018. *Medya ve İletişim Sözlüğü*. Çev. B Taşdemir. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çiçek, Mesut. 2018. "Youtuber Videoları: Kim, Nerede, Ne Zaman, Nasıl, Neden İzler". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 5(7): 151-162.
- Çoban, Vedat (2015). *Türk Halk Kültüründe Çobanlık*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Ergen, Yunus. 2019. "Popüler Kültürün Popüler Rol Modelleri YouTuberlar: İlköğretim Çağındaki Özel Okul Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". *İnsan ve Toplum* 9(1): 117-154.
- Ergun, Pervin. 2011. "Türk Mitolojisinde Çoban". *Çoban Kitabı*. Ed. Emine Gürsoy Naskali. İstanbul: Kitabevi Yayınları: 305-344.
- Irak, Dağhan, Onur Yazıcıoğlu. 2012. *Türkiye ve Sosyal Medya*. İstanbul: Okyanus Yayınları.
- İlhan, Erol, Adalet Görgülü Aydoğdu. 2018. "Türkiye'de YouTube Yayıncılığı ve YouTuber Olmak". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 2022(47): 141-166.
- Kalafat, Yaşar. 2011. "Türk Halk İnançlarında Çoban". *Çoban Kitabı*. Ed. Emine Gürsoy Naskali. İstanbul: Kitabevi Yayınları: 187-193.
- Karayalçın, Cem. 2019. "Bir Sosyal Kimlik Olarak Meslek Kimliği Üzerine Bankacılık Sektöründe Pazarlama Açısından Nitel Bir Araştırma". *International Journal of Labour Life and Social Policy* 2(1): 43-57.
- Kesici, İpek. 2022. "Türkiye'de Genç İzleyiciler, Youtube Kültürü ve Hayran Kavramı". *EKEV Akademi Dergisi* 0(91): 109-125.
- Kutlu, Muhtar. 1992. "Yaşayan bir Alt-Kültür Geleneği: Anadolu Göçer Kültürü". *IV. Milletler Arası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*. Ankara: Feryal Matbaası: 59-66.
- Örnek, Sedat Veyis. 1995. *Budunbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Özdemir, Nebi. 2019. "Kuşaklararasılık ve Kültürel Değişme". *Çocuk ve Medeniyet Dergisi* 4(7): 125-149.
- Özkan, Pelin. 2013. "Sosyal Ağ Kullanıcılarının E-Sosyalleşme Sürecindeki Kimlik Yapılandırma Süreçleri". *II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design* (1): 386-391.
- Tunçtan, Fatma. 2019. "Dönüşen Dünyada Yeni Bir Alternatif Olarak Dijital Kimlik". *Tezkire Dergisi* 67(1): 97-112.
- Van Dijk, Jan. 2016. *Ağ Toplumu*. Çev. Ö. Sakin. İstanbul: Kafka Yayıncılık.
- Ying, Hui. 2007. *Youtube*. Çev. İlker Şahin. İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Zinderen, İbrahim Ethem. 2020. "Yeni Medyada Kimlik İnşası: YouTuber Kimliğine İlişkin Bir İnceleme". *Erciyes İletişim Dergisi* 7(1): 415-434.

Sözlü Kaynak

KK-1: Orhun Topkaya, 1993, Eskişehir/Çukurca Mahallesi, Ortaöğretim Mezunu, YouTuber-Çoban.

Elektronik Kaynaklar

- URL-1: <https://socialblade.com/youtube/channel/UCFCXyPQizuGiBPwlyWCpN0Q/> monthly (Erişim 07.09.2023).
- URL-2: https://youtu.be/W74DFhnP_tc (Erişim 05.09.2023).
- URL-3: https://youtu.be/Y8kqFp1L_Hc (Erişim 05.09.2023).
- URL-4: <https://socialblade.com/youtube/channel/UCFCXyPQizuGiBPwlyWCpN0Q/> futureprojections (Erişim 05.09.2023).
- URL-5: <https://eksisozluk1923.com/orhun-topkaya--6156646> (Erişim 07.09.2023).
- URL-6: <https://www.youtube.com/@orhuntopkaya> (Erişim 08.09.2023).
- URL-7: <https://www.instagram.com/orhuntopkaya/> (Erişim 07.09.2023).
- URL-8: <https://socialblade.com/> (Erişim 09.09.2023).
- URL-9: <https://www.youtube.com/@maceracicoban7409> (Erişim 23.09.2023).
- URL-10: <https://www.youtube.com/@UnalCoban61> (Erişim 23.09.2023).
- URL-11: https://www.youtube.com/@Mert_yilmaztr (Erişim 23.09.2023).
- URL-12: <https://www.youtube.com/@arazkangaltv> (Erişim 23.09.2023).
- URL-13: <https://www.youtube.com/@muhendiscoban110> (Erişim 23.09.2023).
- URL-14: <https://www.youtube.com/@osmantanjunguneri383> (Erişim 23.09.2023).
- URL-15: <https://www.youtube.com/@sehirdekicoban6770> (Erişim 23.09.2023).
- URL-16: <https://www.youtube.com/@SerefYildirim> (Erişim 23.09.2023).
- URL-17: <https://www.youtube.com/@cobanndogadakisesibakikaya24> (Erişim 23.09.2023).
- URL-18: <https://www.youtube.com/@Cobaninkamerasi57> (Erişim 23.09.2023).
- URL-19: <https://www.youtube.com/@MuratCUCE> (Erişim 23.09.2023).
- URL-20: https://www.youtube.com/@obirefsanecobanahmetcicek_16 (Erişim 23.09.2023).
- URL-21: <https://www.youtube.com/@kazimgucuko> (Erişim 23.09.2023).
- URL-22: https://www.youtube.com/intl/tr_ALL/creators/how-things-work/video-monetization/ (Erişim 23.09.2023).

Çalışma Kapsamında İncelenen Videolar (Erişim Tarihleri 05.09.2023):

- Video-1: https://youtu.be/Y8kqFp1L_Hc
- Video-2: <https://youtu.be/xUYTwcUKEUY>
- Video-3: <https://youtu.be/X6SgdrEHjsE>
- Video-4: <https://youtu.be/1GU2bil2X-8>
- Video-5: <https://youtu.be/KSKIns8iHsE>
- Video-6: https://youtu.be/GX_4eB4hYeM
- Video-7: <https://youtu.be/xvTYuaCtGB4>

Editör tarafından eklenecek Makale Adı

- Video-8: <https://youtu.be/rHGM4SEmIrA>
Video-9: https://youtu.be/sC_IBb4tB5Q
Video-10: <https://youtu.be/yDzcVaDt2Cg>
Video-11: https://youtu.be/2pu70Ip_bk0
Video-12: <https://youtu.be/I9XPTqcmT2w>
Video-13: <https://youtu.be/sf6FGqAv76o>
Video-14: https://youtu.be/8-vxFsML_Lc
Video-15: https://youtu.be/mPm_Fswr2nc
Video-16: <https://youtu.be/RV-GxYRH2f4>
Video-17: <https://youtu.be/1uU2pG2hY6g>
Video-18: <https://youtu.be/XtEc2zCebm0>
Video-19: https://youtu.be/lHOvev_09nk
Video-20: <https://youtu.be/Pmg1IUiKdcY>
Video-21: https://youtu.be/Y_AoCg3fKX4
Video-22: <https://youtu.be/ZHI4kvE026s>
Video-23: <https://youtu.be/pz0Q9kbpPUY>
Video-24: <https://youtu.be/0n839Dcpzc4>
Video-25: <https://youtu.be/vu0LO3wSdIU>
Video-26: https://youtu.be/vvOPTfC_KO8
Video-27: <https://youtu.be/Q78lImmQZ3c>
Video-28: <https://youtu.be/wVlx00rzZns>
Video-29: <https://youtu.be/r-SjpO2OuLg>
Video-30: <https://youtu.be/orLEVsfhPBE>
Video-31: <https://youtu.be/V4gcIJJ2qOO>
Video-32: https://youtu.be/2somb_3Pd9o
Video-33: <https://youtu.be/mWxd147Emv0>
Video-34: https://youtu.be/E0jWuYp_VQA
Video-35: <https://youtu.be/sBb6qzKdl2o>
Video-36: <https://youtu.be/8jaUWKbMOx4>
Video-37: https://youtu.be/orY4eDw_KXs
Video-38: https://youtu.be/v0T_Pp4z9NY
Video-39: <https://youtu.be/qbZQb5xHiRQ>
Video-40: <https://youtu.be/Pdt6X1KNS6k>

